

קבלה שבעה

שנה שמונה עשרה - עלון דו שבועי

תמים' וכתיב' יאותנה בריתך בינו ובינך".
בשוליו מכתב לבנו לרجل הולדת נכדו, כתוב הגאון בעל 'כתב סופר' מפרשנבורג (שוו"ת כת"ס, י"ד ס"י קיט) ביאור נחמד בעניין זה.

شهر לכאורה יש לתמורה: מנין לנו שגדולה מצות מילה, והלא יתכן שמצוות מילה קלה היא, ובכל זאת לא נקרא אברם תמים עד שנימול, שהרי מי שיש בו חסרון, אפילו חסרון קטן, גם כן לא נקרא 'תמים'?
אללא, יש לישיב על פי דבריו הרמב"ם 'במוריה נובוכים' הסובר, כי טעם מצות מילה היא כדי להחליש התואה. והרמב"ן בפירושו לتورה הביא את פירושו וצווה עלי בטענה כי אף שהדבר אמת בטבע - אלום לא זה הטעם, אלא חותם אותן בראית קודש הוא.
ומכל מקום למדנו שעם חיתוך המילה מתמעטuch כה התואה ונימול גם כן ערלת הלב עם ערלת הבשר.

לפי זה מבאר הכתב סופר מודיע לגבי ישמעאל נאמר "בהמולו אתبشر ערלתו" ולגביו אברם לא נאמר "אתبشر ערלתו", כתוב רשי' שהטעם הוא מפני שבابرם כבר מתמעטה התואה מכח המשמש. אלום לדברינו נבואר עוד, כי אברם היה כובש את תאותו גם קודם לכך, אף שאז עדיין היה כח התואה חזק, עד שלבו חלל בקרבו ולא הרגיש צער הרע, וכן כשנימול לזכונותו לא מל רק את ערלת בשרו, ואילו את ערלת הלב לא היה צריך למול. ישמעאל, לעומת זאת, היה צריך למול גם את ערלת הלב, וכן נאמר בישמעאל "את" - לרבות ערלת הלב. ואכן ישמעאל עשה תשובה בסוף ימי, כפי שהתבהר בגמ' בבבבא בתרא (ט"ז טע"ב, והובא ברש"י סוף פר' ח' שרה).
עתה נחזור לעניינו. כל זכרן שאברם לא מל את עצמו, היה צריך לכובש את יצחו בכל מעינה מה שאשרה תורה ובקיים מצות, והוא זו עובדה קשה בכיבוש היצר ולבסוף צערא אגרא' ושכוור על קר היה גדול מאד. אלום לאחר שמיל, ובאופן טבעי נחלש כח התואה, לא היתה כל מצוה ומץוה צריכה כבישת יצר בחזקה כבתחילה, ואם כן המכון ולהבא התמעטו כל המצוות שעשה בערכם ובשרכם.

נמצאו למדים שמה שהיא חסר לאברם - מצוה אחת של מילה, השליםו כל המצוות האחרות העמל שכבש את יצרו כדי לקיימן, ולפום צערא אגרא', והרי על ידי המילה יש כאן חסרון כלפי שאר המצוות, ואיך יתכן שנקרא לפני כן 'חסר', ולאחר המילה 'תמים'?

מכאן שколה מילה נגד כל המצוות!

לפי זה, הוסיף הגאון הכתב סופר וביאר את מה שאמרו חז"ל שאין גדול למצות מאברם. ולכאורה, הרי יצחק ויעקב בודאי קיימו את כל התורה כאברם אלום נגיד רחלם? שニימולו ולא היה קשה עליהם קיום המצוות כפי הקושי הגדל שהוא לאברם שקיים המצוות קודם שנימול - כאשר כח התואה עדין לא הוחלש בקרבו! (כמה שאיל רבי)

"ויאמר אליכם אל אברם" (ז"ט).

בഫטרת השבת אנו קוראים (ישעה מה): "למה תאמר יעקב ותדבר ישראל נסתורה דברי מה" ומלאוקי משפטינו עברו".

פירוש הגור"א מובילنا את הפסוק בדרך דרש כ': הנה אנו בתפילה עמידה אומרים: "אלקי אברם אלקי יצחק ואלקי יעקב", ולכאורה מדובר אין אנו מזכירים אלקי ישראל במקום אלקי יעקב שהרי שם ישראלי יותר חשוב - כי שירתם עם אלוקם".

אללא שמשפט זה "אלקי אברם אלקי יצחק ואלקי יעקב" עולה בדיקון מניין היה 26 אותיות. ואם נאמר אלוקי ישראל - צ"א 27 אותיות. ואם תשאל שנאמר אלוקי ישראל - רך שנוריד את האות ו' הראשונה מהמיילה ואלוקי יעקב, וכך מנוון. 26. התירוץ הוא: שלפי הדקדוק צריך לומר אלוקי אברם אלוקי יצחק ואלוקי יעקב ולא מתאים לומר אלוקי אברם אלוקי יצחק אלוקי ישראלי וכו'.

וזה פירוש הפסוק, דמקרה הנבואה "למה תאמר יעקב" - בתפילה עמידה. ותדבר ישאל - תאמור אלוקי ישראל. אלא התירוץ, כיוון "שנסתרה דרכיה מה", לא ייאר שם הויה"ה כנ"ל. ואם תשאל "ומאלוקי" - שנוריד את האות ו' הראשונה מהמיילה ואלוקי" - יעקב. התירוץ "משפטינו עברו" שלפי הדקדוק צריך לומר שהיה לנו יאמור נא ישראל", לולי שהיינו צריכים שיצא שם הויה בתפילה ייכלנו לומר "אלוקי" - ישראל. יאמור נא ישראל.

בסייעתך דשmai, ז' בחשוון התש"ה.

העלון טעון גביה ■ אין לךlox בשעת התPsi לה

ניתן לקבל את העalon במילוי או. KSHABAT@INN.CO.IL
הערות והארות, תרומות ובקשות להפצת העalon יתתקבלו
בברכה בטלי': 052-7620219 (להתעדן באבותר)

פרשת לך לך

"לפה לא הגדת לי כי אשתק הוא. למה אמרת אחתי הוא" (יב, י-ט').
עיר על קר הגאון רב' שלמה גנץ פריד זצ"ל בספריו "אפרין":

מדוע עשה פרעה ב' שאלות מזה, הרי עיקר הטענה היא מה שלא אמר שהיא אשתו, ולמה הוצרך להוסר על טענותו 'למה אמרת אחתי היא'.
וכתב לישוב על פי מה שמצוינו בມגילת אסתר (ב), שמרדי צוה על אסתר שלא תניג את עמה ואת מולדתה, והטעם בזה כדי שיחשוב אוחשוש שהיא ממשפחה בזיה ולא יקחנה לאשה, כי אין כבוד למלך לקחת אשה ממשפחה בזיה.

ולפ"ז אם היה אברם אמר על שרה רק שהיא אנה אשתו ולא היה אומר אחוי היא, יתכן שלא היה פרעה לוקחה לאשה, כיון שלא נודע משבחתה, ויתכן שהיא ממשפחה בזיה ואין כבוד למלך לשאת אשה ממשפחה בזיה, אך כיון שאמר אברם אחוי היא לא חשש פרעה שהיא ממשפחה בזיה, שהרי היא ממשפחה אברם שהוא מפורסם בכל העולם.

וזהו שטעה פרעה לאברם, שעשה עמו ב' רעות, האחת מה שלא הגנת לי שהיא והשנייה מה שאומרת לי אחוי היא ולכנן לתקחיה לאשה, כי ללא היהת אחותך לא הייתה לך שמא ממשפחה בזיה היא. (להתעדן באבותר)

"ויקחו את לוט ואת רבקה בון אחיהם וילכו והו ישב בסדום" (יד, יב).
וכי הרכוש הבהיר בון אחיהם אברם? מדוע אמר הכתוב "ויקחו את לוט ואת רכשו"?

בן אחיהם..., ולא כפי שמתבקש: "ויקחו אל לוט בון אחיהם ותרכשו..."?
מדוע 'נעץ' הכתוב את הרכוש בין שמו של לוט לבן אחיהם אברם ותרכשו? ביאור נפלא על קר בשמו של הגאון רב' אליהו עקיבא רב' ביבוני'ץ, אב"ד פולטבה: הלא ידעו שאמורפל הוא נמרוד, כפי שפירש רש"י (פסק א): 'אמרפל - הוא נמרוד שامر לאברם פול לתרך בבשן האש'. עד ידעו שנמרוד ואברם ניהלו בינויהם מאבק איתנים על האמונה בהקב"ה: بعد נמרוד הסית לעובוד עבדה זורה - עמד אברם וסתור את דבריו לגומי.

וננה, נודע לנמרוד כי בון אחיו של אברם, לוט, דומה בקלستر פניו לאברם אבינו, כפי שכתב רש"י (לעיל יג, ח) על הפסוק "כי אנשים אחים אנחנו" - קרובים, ומדרש אגדה: דומין בקלستر פנים. אכן צץ במוחו רעיון 'גאוני': אכח את לוט בשבי ואכחית אותו לדודוש ברבים שדרכי היא האמיתית, ועקב הדמיון בון אחיהם ללווט - יסביר העולם שניצחתי את אברם, וראה כי כן: שהרי הוא עצמו עומד ומצהיר ברבים על צדקת דרכיו!

זו כוונת הפסוק: "ויקחו את לוט ואת רכשו", ומהו הרכוש שהיה לוט? "בן אחיהם" - שהיה דומו לו בקלستر פניו...
אבלם - שהיה דומו לו בקלستر פניו...
מעתה כמה נפלא לשון הפסוק (ד): "וישמע אברם כי נשבה אחיו", והלא לא אחיו נשבה אלא בון אחיו? אלא "אחיו" פירושו: הדומו לו בקלستر פניו!
(ושל לא יחר)

"אם מחות ועד שרד נעל ואם אכח מפל אשר לך ולא תאמור אני העשרתי את אברם. בלעדי לך אשר אלקלו הצערים וחילק האנשים אשר הילכו אתי ענრ אשפכל וממרא הם יקחו חילקס" (יד, כנ-כד).

איך יכול אברם לוותר על חילקו - הרוי קנה את כל הרכוש בשבי במלחמות, וכאשר החיזיר את הרוכש, יש בכך לאברה איסור של "לא תחנן"?
עוד קשה: אם היהת לו סיבה לסייעו לקחת את הרוכש, ומה אמר על ענר אשכול וממרא "הם יקחו חילקס"?

אללא, נפסק בשולחן ערוך (חו"מ רוס, א): "אבלת העובד כשלוכים מוכתרת, שנאמר (דברים כב, ג): "אבלת אחיך", והמחזירה, הרוי זה עבור עבריה, מפני שהוא מחזקידי עובי עבריה. ואם החיזירה לקדש את השם כדי שייפארו את ישראל וידעו שהם בעלי אמונה, הרוי זה משובחה.
לפי זה נוכל לומר, שאברם מושם מידת חסידות החיזיר את הרוכש, ואיסור "לא תחנן" לא שיר' כשמתוכו לקדש את השם. ואולם, מידת חסידות שיכתך רק כלפי רוכשו של אברם, אבל במכומו של אחרים - אין לוותר מושם מדת חסידות, כדברי הירושלמי (דמאי, ב, א): "אי בעית מוחמו אונפיש - תשחררי לחברך, ולכון על ענר אשכול וממרא אמר אברם: "הם יקחו חילקס"!

"התהלך לפני והי תמים" (ז"ט).
מכובא בוגרואן בנדדים (בב): "רב' איכר: גדולה מילה, שכן רע מני שנטעסך במצוות כאברם אבינו ולא נקרא תמים אלא על שם מילה, שנאמר 'התהלך לפני פניהם והי תמים'".

העלון מוקדש לשחרורם מהירה של כל השבויים ברים ושלמים, לדףօאת כל הפסיכעים, להצלחה ישועות כל גושי הבשchan ועם ישראל בכל מקום שם.

